

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs Primvs. Vtrum in diuinis, essentia sit idem, quod persona.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82303)

Ratio ordinis.

QVAESTIONIS huius ordo ad praecedentes & subsequeutes perspicue patet in textu. Articulorum autem series haec est: Primò S. D. agit in 1. a. de personis ad essentiam comparatis, prout absolute siue secundum rem consideratur utrumque scilicet persona & essentia: Deinde in alijs septem articulis de eadem personarum & essentiae comparatione dislerit quo ad veritatem & congruitatem propositionum. Quarum propositionum quadruplex est ordo: Primus earum in quibus essentia vel aliquod essentiale praedicatum dicitur de personis: Secundus earum in quibus notionalia adiectiua praedicantur de nominibus essentialibus: Tertius earum in quibus nomina personarum praedicantur de nominibus essentialibus concretis: Quartus earum in quibus attributa non absolute, sed vt appropriata praedicantur de personis. Constat autem primò considerari essentiam & personas absolute: deinde vt significatas per propositiones. Certum est etiam essentiam & quoduis essentiale prius esse secundum nostrum modum intelligendi quoduis notionali aut personali: & essentialia se habere quasi vt formam respectu personarum; cum essentialia communia sint & ad naturam pertineant, quae se habet vt forma respectu suppositi. Prius igitur agendum erat de comparatione personarum & essentiae quo ad rem, quam quo ad propositiones: & prius de propositionibus in quibus essentia vel aliquod essentiale dicitur de personis, quam vbi contraria est praedicatio sc. personae de essentia; quia praedicatum se habet vt forma respectu subiecti. Notionalia vero priora sunt completo numero personarum; cum duae personae scilicet filius & Spiritus S. per actus notionales emanent; & ideo prius quaeritur de praedicatione notionalium quam personarum respectu essentiae. Denique appropriata media quodammodo sunt inter communia & propria: & ideo post habitam extremorum notitiam, postremo de illis erat agendum. Reliqua minutiora tanguntur in explicatione titulorum.

ARTICVLVS PRIMVS.

Verum in diuinis, essentia sit idem, quod persona.

AD Primum sic proceditur. Videtur, quod in diuinis, essentia non sit idem, quod persona. In quibuscunque enim essentia est idem, quod persona seu suppositum, oportet, quod sit tantum vnum suppositum vnius naturae, vt patet in omnibus substantijs separatis. Eorum enim quae sunt idem re, vnum multiplicari non potest, quin multiplicetur, & reliquum. Sed in diuinis est vna essentia, & tres personae, vt ex * supra dictis patet. Ergo essentia non est idem, quod persona.

2 Praeterea. Afirmatio, & negatio simul & semel non verificantur de eodem. Sed afirmatio & negatio verificantur de essentia, & persona nam persona est distincta, essentia vero non est distincta. ergo persona & essentia non sunt idem.

3 Prat. Nihil subijcitur sibi ipsi. Sed persona subijcitur essentiae, vnde suppositum, vel hypostasis nominatur. Ergo persona non est idem, quod essentia. Sed contra est, quod August. * dicit 7. de Trin. Naz. in 1. part. D. Th. tom. 2.

A Ciem dicimus personam patris, non aliud dicimus e. 6. cir. priquam substantiam patris.

Respon. Dicendum, quod considerantibus diuinam simplicitatem, questio ista in manifesto habet veritatem. Ofsensum * est enim supra, quod diuina simplicitas hoc requirit, quod in Deo sit idem essentia, & suppositum, quod in substantijs intellectualibus nihil est aliud quam persona. Sed difficultatem videtur ingerere, quia multiplicatis personis diuinis, essentia retinet vnitatem. Et quia vt * Boet. dicit, Relatio multiplicat personarum Trinitatem, posterunt aliqui hoc modo in diuinis differre essentiam, & personam, quo relationes dicebant esse assistentes, considerantes in relationibus, solum quod ad alterum sunt, & non quod res sunt. Sed (sicut supra * ofsum est) sicut relationes in rebus creatis accidunt aliter insunt, ita in Deo sunt ipsa essentia diuina. Ex quo sequitur, quod in Deo non sit aliud essentia, quam persona secundum rem: & tamen quod personae realiter abinuicem distinguantur. Persona enim (vt dictum est * supra) significat relationem, prout est q. 29. art. 4. subsistens in natura diuina. Relatio autem ad essentiam comparata, non differt re, sed ratione tantum. Comparata autem ad oppositam relationem habet virtute oppositionis, realem distinctionem. Et sic remanet vna essentia, & tres personae.

Ad Primum ergo dicendum, quod in creaturis non potest esse distinctio suppositorum per relationes, sed oportet, quod sit per essentialia principia, quia relationes non sunt subsistentes in creaturis. In diuinis autem relationes sunt subsistentes. Ideo secundum quod habent oppositionem adinuicem, possunt distinguere supposita: neque tamen distinguitur essentia, quia relationes ipsae non distinguuntur abinuicem, secundum quod sunt realiter idem cum essentia.

Ad Secundum dicendum, quod in quantum essentia & persona in diuinis differunt, secundum intelligentiam rationem, sequitur quod aliquid possit affirmari de vno, quod negatur de altero: & per consequens, quod supposito vno non supponatur alterum.

Ad Tertium dicendum, quod rebus diuinis nomina imponimus secundum modum rerum creaturarum, vt supra dictum est. Et quia natura rerum creaturarum indiuiduantur per materiam, quae subijcitur naturae speciei, inde est, quod indiuidua dicuntur subiecta, vel supposita, vel hypostases. Et propter hoc etiam diuina persona supposita, vel hypostases nominantur: non quod ibi sit aliqua suppositio, vel subiectio secundum rem.

Sensus quaesiti.

EX DICTIS supra q. 3. a. 3. contr. 1. perspicue patet sensus huius quaesiti, quem hie etiam explicat S. D. afferens rationem quaesiti: & Iauellus dicens in illo art. sumi personam & suppositum Metaphysice prout dicit singulare completum in natura intellectuali, in seipso minime distinctum, à quolibet autem alio sua proprietate aut principio indiuiduali distinctum: siue principium illud indiuiduans sit naturae suae peradditum, vt in rebus materia constantibus: siue sit ipsa natura à materialibus abstracta subsistens, vt Deus & Angelus. In hoc autem articulo sumitur (inquit) suppositum & persona Theologicè, pro subsistente relatione constituto & ab alio distincto.

Forma Textus.

AFFERTVR hic primò ratio quaesiti siue punctum difficultatis: deinde refertur & con-

X

con-

confutatur opinio Porrethanorum: postremo respondetur ad quaesitum vnica cōclusionē, videlicet. *Persona est idem realiter quod essentia, ipsa tamen persona realiter inter se distinguuntur.*

Caiet. huic textui facilem ac plenam adhibet formam, quam lege si placet.

Expositio Textus.

VIDENTA sunt ea, quae supra diximus de identitate relationis & essentiae qu. 28. ar. 2. contr. 1. & quae scribit Capr. in 1. dist. 35. q. vnica, ubi multa proponit argumenta Scoti & Aur. contra doctrinam illius & huius articuli: ex quo loco desumpti Cai. obiectiones hic ex Scoto relatas & earum solutiones, ut hic etiam aduertit Iacellus: nec alia nobis occurrunt praedictis addenda.

Qui plures desiderant probationes concl. 8. Th. legant Val. super hunc a.

Vide etiam quae scribit Cai. de oppositione contraria & contradictoria in 2. 2. q. 79. a. 4. suar. lib. 4. de Trin. c. 2. disputat aduersus errorem Gilb. Por.

ARTICVLVS SECVNDVS.

Verum sit dicendum tres personas esse vnius essentiae.

AD Secundum sic proceditur. Videtur, quod non sit dicendum, tres personas esse vnius essentiae. Dicit enim Hil. in * lib. de Synodo, quod pater, & filius, & Spiritus sanctus sunt quidem per substantiam tria, per consonantiam vero vnum. Sed substantia Dei est eius essentia. Ergo tres persona non sunt vnius essentiae.

2. Præterea. Non est affirmandum aliquid de diuinis, quod auctoritate scripturae sacrae non est expressum, ut patet per Dionys. * 1. c. de di. no. Sed nunquam in scriptura sacra exprimitur, quod pater, & filius, & Spiritus sanctus sunt vnius essentiae. Ergo hoc non asserendum.

3. Præter. Natura diuina est idem, quod essentia. Sufficeret ergo dicere, quod tres persona sunt vnius naturae.

4. Præter. Non consuevit dici, quod persona sit essentia: sed magis, quod essentia sit persona. Ergo neque conuenienter videtur dici, quod tres persona sunt vnius essentiae.

5. Præter. Aug. * dicit, quod non dicimus tres personas esse ex vna essentia, ne intelligatur in diuinis aliud esse essentia, & persona. Sed sicut praepositiones sunt transitivae, ita & obliquae. Ergo par ratione non est dicendum, quod tres persona sunt vnius essentiae.

6. Præter. Id quod potest esse erroris occasio, non est in diuinis dicendum. Sed cum dicuntur tres persona vnius essentiae, vel substantiae, datur erroris occasio. In quia, ut Hyl. dicit in * lib. de synodo, vna substantia patris, & filij predicata, aut vnum qui duas nuncupationes habet, subsistentem significat: aut diuisam vnam substantiam duas imperfectas fecisse substantias: aut tertiam priorem substantiam, quae à duobus, & usurpat a sit, & assumpta. Non est ergo dicendum, tres personas esse vnius substantiae.

Sed contra est, quod Aug. dicit in * lib. 3. contra Maximinum. Quod hoc nomen, omonison, quod in Concilio Nicensi aduersus Arrianos firmatum est, idem significat, quod tres personas esse vnius essentiae, aut ex vniōe, aut ex

Respondet. Dicendum, quod (sicut supra dictum est *) intellectus noster res diuinas nominat, non secundum modum earum, quia sic eas cognoscere non potest: sed secundum modum in rebus creatis inuen-

tum. Et quia in rebus sensibilibus, à quibus intellectus noster scientiam capit, natura alicuius speciei per materiam indiuiduatur, & sic natura se habet, ut forma indiuiduum autem, ut suppositum formae, propter hoc etiam in diuinis quantum ad modum significandi, essentia significatur ut forma trium personarum: dicimus autem in rebus creatis formam quancunque esse eius, cuius est forma, sicut sanitatem vel pulchritudinem hominis alicuius. Rem autem habentem formam non dicimus esse formam, nisi cum adiectione alicuius adiectiui, quod designat illam formam. Ut cum dicimus ista mulier est egregia forma, iste homo est perfecta virtutis. Et similiter, quia in diuinis multiplicatis personis, non multiplicatur essentia, dicimus vnam essentiam esse trium personarum, & tres personas vnius essentiae, ut intelligantur isti genitui constructi in designatione formae.

Ad Primum ergo dicendum, quod substantia sumitur pro hypostasi, & non pro essentia.

Ad Secundum dicendum, quod licet tres personas esse vnius essentiae non inueniatur in sacra Scriptura per haec verba, inuenitur tamen quantum ad hunc sensum. Sicut ibi. Ego & pater vnum sumus. Et ego in patre, & pater in me est. Et per multa alia haberi potest idem.

Ad Tertium dicendum, quod quia natura designat principium actus, essentia vero ab essendo dicitur, possumus dici aliqua vnius naturae, quae conueniunt in aliquo actu, sicut omnia calefacientia. Sed vnius essentiae dici non possunt, nisi quorum est vnum esse. Et idem magis exprimitur vnitatis diuina per hoc, quod dicitur, quod tres persona sunt vnius essentiae, quam si diceretur, quod sunt vnius naturae.

Ad Quartum dicendum, quod forma absolute accepta, consuevit significari, ut eius cuius est forma, ut virtus Petri. E conuerso autem res habens formam aliquam non consuevit significari, ut eius, nisi cum volumus determinare, siue designare formam. Et tunc requiruntur duo genitui, quorum vnus significet formam, & alius determinationem formae: ut si dicatur: Petrus est magna virtutis. Vel etiam requiritur vnus genitivus habens vim duorum genitiuorum: ut cum dicitur, Vir sanguinum est iste, id est effusor multi sanguinis. Quia igitur essentia diuina significatur, ut forma respectu persona, conuenienter essentia personae dicitur: non autem e conuerso, nisi aliquid addatur ad designationem essentiae: ut si dicatur, quod pater est persona diuina essentia, vel quod tres persona sunt vnius essentiae.

Ad Quintum dicendum, quod hac praepositio, Ex, vel De, non designat habitudinem causae formalis: sed magis habitudinem causae efficientis, vel materialis. Quae quidem causae in omnibus distinguuntur ab his, quorum sunt causae. Nihil est sua materia, neg, aliquid est suum principium actuum. Aliquid tamen est sua forma, ut patet in omnibus rebus immaterialibus. Et ideo per hoc, quod dicimus, tres personas vnius essentiae, significando essentiam in habitudine formae, non ostenditur aliud esse essentia quam persona quod ostenderetur si diceremus tres personas ex eadem essentia.

Ad Sextum dicendum, quod sicut Hil. * dicit in lib. de Synod. Male sanctis rebus praedicatur, si, quia non sancta à quibusdam habentur, esse non debeant. Sic, si male intelligitur omonison, quid ad me bene intelligentem? Sic ergo vna substantia ex vna genitui proprietate, non sic autem ex proportionem, aut ex vniōe, aut ex

communione.

Sensur